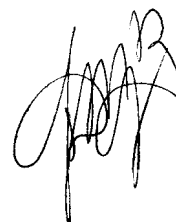

НАУКОВО-ДОСЛІДНИЙ ІНСТИТУТ ІНФОРМАТИКИ І ПРАВА
НАЦІОНАЛЬНОЇ АКАДЕМІЇ ПРАВОВИХ НАУК УКРАЇНИ

ДУБНЯК Марія Вікторівна

УДК [34:004] + [342.9+342.553] (043.3)

**ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ ІНФОРМАЦІЙНОЇ ВЗАЄМОДІЇ
У МІСЦЕВОМУ САМОВРЯДУВАННІ**

12.00.07 – адміністративне право і процес;
фінансове право; інформаційне право

АВТОРЕФЕРАТ
дисертації на здобуття наукового ступеня
кандидата юридичних наук

Київ – 2017

Дисертацією є рукопис.

Робота виконана в Науково-дослідному інституті інформатики і права Національної академії правових наук України.

Науковий керівник: доктор юридичних наук,
старший науковий співробітник
Баранов Олександр Андрійович,
НДІ інформатики і права НАПрН України,
завідувач наукової лабораторії теорії, історії та
філософії інформаційного права.

Офіційні опоненти: доктор юридичних наук, професор
Новицький Андрій Миколайович,
Університет державної фіскальної служби України,
професор кафедри цивільного права і процесу;

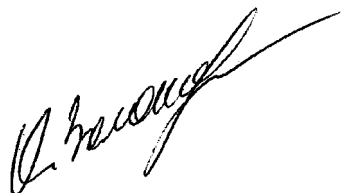
кандидат юридичних наук, доцент
Пухтецька Алла Альбертівна,
Київський національний університет ім. Тараса
Шевченка, доцент кафедри адміністративного права.

Захист відбудеться «1» листопада 2017 р. о 12 годині на засіданні спеціалізованої вченої ради К 26.501.01 у Науково-дослідному інституті інформатики і права Національної академії правових наук України за адресою: 03039, м. Київ, вул. Фрометівська, 2.

З дисертацією можна ознайомитись у Науково-дослідному інституті інформатики і права Національної академії правових наук України за адресою: 01032, м. Київ, вул. Саксаганського, 110-В.

Автореферат розіслано «28» вересня 2017 р.

**Учений секретар
спеціалізованої вченої ради**

О. О. Золотар

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА РОБОТИ

Актуальність теми. Досвід країн із розвинутою демократією, положення міжнародних документів, свідчать, що для підтримки демократичних процесів у суспільстві необхідним є забезпечення участі громадян у прийнятті рішень органами місцевого самоврядування щодо розв'язання їх проблем. Результативна участь громадян в процесі прийняття рішень, може відбутись лише за умови наявності ефективної інформаційної взаємодії суб'єктів місцевого самоврядування та територіальної громади. Але аналіз стану справ у місцевому самоврядуванні нашої країни свідчить про низький рівень поінформованості населення щодо можливості участі в процесах прийняття рішень, що є основним фактором недосконалості демократичних процесів.

Тому для задоволення інтересів та забезпечення прав членів територіальної громади особливо, в умовах децентралізації, необхідним є налагодження ефективної інформаційної взаємодії та встановлення діалогу між суб'єктами місцевого самоврядування в Україні, що може сприяти ефективному вирішенню проблем кожного члена територіальної громади шляхом забезпечення участі громадян у процесі прийняття рішень.

Однією з основних причин низької якості інформаційної взаємодії місцевої влади та громади є недосконалість правового регулювання обороту інформації, яка створюються всіма суб'єктами місцевого самоврядування.

Таким чином, існує протиріччя між метою значно підвищити якість рішень органів влади на місцевому рівні за рахунок широкого залучення територіальної громади та незадовільним станом інформаційної взаємодії між всіма суб'єктами місцевого самоврядування внаслідок недосконалого законодавства, що регулює таку взаємодію.

Тому, завдання вдосконалення національного законодавства щодо створення правових умов для ефективної інформаційної взаємодії всіх суб'єктів місцевого самоврядування з метою забезпечення безпосередньої участі територіальної громади в процесі прийняття рішень є суспільно необхідним.

Вирішення поставленого завдання можливо на основі дослідження теоретичних положень щодо вдосконалення правових механізмів забезпечення ефективної інформаційної взаємодії громадськості з органами місцевого самоврядування з використанням різноманітних інструментів інформаційної взаємодії, порівняльного аналізу положень міжнародного права і законодавства іноземних держав та формування на цій основі пропозицій щодо вдосконалення національного законодавства.

Теоретичним підґрунтям дисертаційного дослідження в частині правового регулювання в інформаційній сфері стали праці вчених з інформаційного права, зокрема: І. В. Арістової, О. А. Баранова, К. І. Белякова, В. М. Брижка, В. Гавловського, Р. А. Калюжного, Л. П. Коваленко, І. Ф. Коржа, В. В. Колоса, О. В. Копана, В. А. Копилова, Г. М. Красноступ, С. П. Кудрявцевої, М. А. Лапина, О. Г. Марценюка, А. М. Новицького, О. С. Рождественської, І. М. Сопілко, В. М. Фурашева, В. С. Цимбалюка.

За останні роки питання особливостей діяльності органів місцевого самоврядування, залучення громадян до процесу прийняття рішень, в тому числі на засадах прямої демократії, та особливостей правового статусу органів місцевого самоврядування та інших суб'єктів, що з ними взаємодіють, досліджувались у наукових працях: К. І. Бриля, З. С. Варналія, В. П. Гробою, Ю. Г. Кальниша, Ю. Б. Ключковського, Д. В. Кольцова, О. С. Лагоди, Н. В. Неліна, О. С. Орловського, О. Г. Остапенка, В. П. Пархоменка, С. А. Пінчука, А. А. Пухтецької, Л. Я. Самойленко, І. Д. Шумляєвої.

Окремі питання інформаційної взаємодії, зокрема, і на місцевому рівні, висвітлено в роботах: О. О. Бабінової, В. О. Верхогляда, О. Б. Гори, Н. Л. Губерської, Т. І. Євтухова, В. П. Збукара, Р. А. Коваля, А. В. Кожини, Є. В. Коломійця, Ю. В. Легенько, Р. І. Міщенко, С. Л. Недова, Г. В. Падалки, О. В. Родіонова, О. М. Руденко, Т. Є. Сігаєвої, А. Й. Серанта, В. В. Сидоренка, В. М. Фесюніна.

Незважаючи на існування зазначених досліджень, проблема правового врегулювання інформаційної взаємодії громадськості з органами місцевого самоврядування за умови використання різноманітних інструментів інформаційної взаємодії авторами не вивчалась, окремі її аспекти висвітлено фрагментарно, а тому потребують певного узагальнення та вироблення концептуального підходу.

Таким чином, проведення досліджень щодо визначення теоретико-методологічних положень правового регулювання та вдосконалення національного законодавства для створення умов ефективної інформаційної взаємодії в місцевому самоврядуванні з метою забезпечення участі громадян у процесі прийняття рішень органами місцевого самоврядування, що сприятиме ефективному вирішенню проблем та задоволенню інтересів кожного члена територіальної громади, є актуальним.

Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами. За своїм змістом і спрямованістю наукового пошуку тема дисертації пов'язана з реалізацією положень Конституції України, Законів України «Про інформацію», «Про основні засади розвитку інформаційного суспільства на 2007–2015 роки», «Про місцеве самоврядування», «Про доступ до публічної інформації», розпорядження Кабінету Міністрів від 13 грудня 2010 р. № 2250-р «Про схвалення Концепції розвитку електронного урядування в Україні», Постанови Кабінету Міністрів від 04.01.2002 р. № 3 «Про Порядок оприлюднення у мережі Інтернет інформації про діяльність органів виконавчої влади» та інших нормативно-правових документів.

Дисертація виконана з урахуванням «Стратегії розвитку наукових досліджень Національної академії правових наук України на 2016–2020 роки» затверджених Загальними зборами НАПрН України 03.03.2016 р.

Дослідження проведено в рамках науково-дослідної роботи Науково-дослідного інституту інформатики і права НАПрН України «Науково-методичне, правове та інформаційне забезпечення формування національної інтегрованої системи нормативно-правових актів в умовах децентралізації в Україні» (січень 2016 – грудень 2020 р.р., № державної реєстрації 0115U004522).

Результати дослідження були розглянуті та обговорені на засіданні науково-практичного семінару в Науково-дослідному інституті інформатики і права Національної академії правових наук (висновок від 06.07.2017 р.).

Мета і завдання дослідження. *Мета* полягає у комплексному напрацюванні теоретико-методологічних положень правового регулювання та вдосконалення національного законодавства для створення умов ефективної інформаційної взаємодії громади з органами місцевого самоврядування з метою забезпечення участі громадян у процесі прийняття рішень та зміцнення форм прямої демократії в Україні.

Відповідно до мети дослідження визначено наступні основні *завдання*:

– здійснити аналіз міжнародних документів та кращих іноземних практик в частині забезпечення участі громадян в управлінні місцевими справами за допомогою інструментів інформаційної взаємодії;

– надати порівняльну характеристику місцевого самоврядування в Україні в частині залучення громадян до процесу прийняття рішення за допомогою інструментів інформаційної взаємодії у співставленні з положеннями міжнародних документів та кращих практик іноземних країн та визначити напрями вдосконалення системи правового регулювання інформаційної взаємодії в національному законодавстві;

– розробити соціально-правову модель інформаційної взаємодії в частині прийняття рішень в місцевому самоврядуванні та надати її загально-правову характеристику;

– дослідити особливості інформаційних правовідносин в процесі використання інструментів інформаційної взаємодії в місцевому самоврядуванні на певних етапах процесу прийняття рішення, виявити закономірності та особливості формування правового регулювання інформаційних відносин в місцевому самоврядуванні;

– з'ясувати принципи функціонування системи місцевого самоврядування та функціональні критерії діяльності органів місцевого самоврядування сформулювати систему специфічних правових принципів інформаційної взаємодії в місцевому самоврядуванні;

– розкрити стан термінологічної системи інформаційної взаємодії в місцевому самоврядуванні, встановити особливості їх праворозуміння у порівнянні з системою термінів інформаційного права та, за необхідності, надати визначення дефініцій основних термінів інформаційної взаємодії для правового регулювання;

– запропонувати рекомендації щодо удосконалення законодавства в частині правового регулювання інформаційної взаємодії в процесі прийняття рішень у місцевому самоврядуванні з врахуванням положень міжнародних документів, законодавства іноземних країн та кращих практик.

Об'єктом дослідження є суспільні відносини, які виникають у процесі інформаційної взаємодії суб'єктів місцевого самоврядування.

Предметом дослідження є правове регулювання інформаційної взаємодії у місцевому самоврядуванні.

Методи дослідження. Методологічною основою дослідження є система методів, яка була підібрана з урахуванням мети та особливостей дослідження, з ціллю найбільш повного розкриття предмету дослідження. Обґрунтованість та достовірність досліджень забезпечили загальнонаукові, спеціально-наукових та конкретно-наукові методи пізнання, зокрема Діалектичний метод пізнання, історичний, формально-логічний, порівняльно-правовий, системно-структурний, метод синтезу, моделювання, логіко-семантичний метод, герменевтичний та компаративний методи та інші.

Завдяки *формально-логічному та порівняльно-правовому* методам було досліджено – іноземні та українські нормативно-правові акти на предмет закріплення в них інформаційних прав, обов'язків та способів інформаційної взаємодії на місцевому рівні (підрозділи 1.1, 1.2, 3.1), а також, дозволили виявити шляхи вдосконалення українського законодавства та його гармонізації з нормами міжнародного права в частині інформаційної взаємодії в місцевому самоврядуванні, а також внесення змін до законодавства, яке регулює предметну сферу (підрозділи 3.2, 3.3). *Формально-логічний метод* також надав можливість виявити прогалини, які існують у правовій регламентації змісту інформаційних відносин під час інформаційної взаємодії між різними групами суб'єктів місцевого самоврядування (підрозділ 1.2).

Використання *системно-структурного методу* забезпечило формулювання системи специфічних правових принципів інформаційної взаємодії (підрозділ 2.3). Об'єднання методів *синтезу моделювання та системно-структурного аналізу*, дозволили запропонувати прогресивну соціальну модель інформаційної взаємодії суб'єктів місцевого самоврядування та визначити особливості інформаційних суспільних відносин в процесі інформаційної взаємодії суб'єктів на місцевому рівні (підрозділи 2.1, 2.2.). Поєднання *герменевтичного та логіко-семантичного методів* – забезпечили встановлення меж інтерпретації основних понять, що розроблені у дослідженні, а також визначенні меж запозичення із суміжними напрямками досліджень – інформаційним правом, конституційним правом, публічним управлінням та удосконалення термінологічного апарату інформаційної взаємодії в місцевому самоврядуванні (підрозділи 2.4, 3.3.) *Діалектичний та історичний* методи, дозволили простежити витoki проблеми неналежного правового регулювання інструментів інформаційної взаємодії (підрозділи 1.3, 3.1). *Статистичний* був використаний при обробці результатів соціологічних досліджень та опитувань громадської думки (підрозділ 1.2).

Використання компаративного методу забезпечило демонстрацію відмінностей у підходах щодо розуміння взаємодії в суміжних галузях знань – механізм державного управління та місцеве самоврядування, а у поєднанні з *формально-логічним* методом забезпечив формування напряму дослідження з позицій саме правових підходів до розуміння інформаційної взаємодії методами інформаційного права (підрозділи 1.3, 2.1, 2.4, 3.3).

Нормативно-правову базу дисертації становлять Конституція України, закони України, укази та розпорядження Президента України, постанови та розпорядження Кабінету Міністрів України, нормативно-правові акти центральних

органів виконавчої влади та органів місцевого самоврядування, акти міжнародного права, документи Ради Європи, нормативно-правові акти окремих країн світу, що регулюють інформаційні відносини у сфері місцевого самоврядування.

Науково-теоретичну основу дисертації становлять теоретико-методологічні розробки та монографічні дослідження вітчизняних фахівців у галузі інформаційного, конституційного, адміністративного права та інших галузей права, а також напрацювання науковців з публічного управління.

Емпіричну основу дослідження становлять результати соціологічних опитувань громадської думки щодо суспільно-політичних настроїв населення, визначення рівня довіри та індексу публічності органів місцевого самоврядування за період 2013–2016 роки, судова практика розгляду спорів.

Наукова новизна одержаних результатів полягає у тому, що дисертація є однією із перших у сучасній вітчизняній правовій науці комплексною науковою працею, в якій вирішується важливе наукове завдання щодо формування теоретико-методологічних положень правового регулювання та вдосконалення національного законодавства щодо забезпечення інформаційної взаємодії шляхом використання інформаційних інструментів з метою забезпечення участі громадян у процесі прийняття рішень органом місцевого самоврядування та зміцнення форм прямої демократії в Україні.

В рамках проведеного дослідження одержані такі найбільш значущі результати, що мають наукову новизну і виносяться на захист, зокрема:

вперше:

– запропоновано систему специфічних правових принципів інформаційної взаємодії на базі певних принципів функціонування місцевого самоврядування та функціональних критеріїв діяльності органів місцевого самоврядування;

– надано авторське визначення базових термінів правового регулювання інформаційної взаємодії в місцевому самоврядуванні таких як: інформаційна взаємодія у місцевому самоврядуванні, інформаційна взаємодія в процесі прийняття рішень, інформаційні продукти суб'єктів місцевого самоврядування, оприлюднення інформації суб'єктами місцевого самоврядування, інструмент інформаційної взаємодії, об'єкт інформаційних правовідносин в місцевому самоврядуванні;

– розроблено рекомендації та підготовлено пропозиції щодо внесення змін до національного законодавства з питань місцевого самоврядування в частині правового регулювання інформаційної взаємодії в процесі прийняття рішень;

удосконалено:

– соціальну та правову модель інформаційної взаємодії в процесі прийняття рішень у місцевому самоврядуванні з визначенням правових характеристик їх складових: етапів та суб'єктів процесу прийняття рішення, інформаційних продуктів, інструментів інформаційної взаємодії, інформаційних правовідносин;

– дефініції термінів інструментів інформаційної взаємодії таких як: консультації з територіальною громадою, комунікації суб'єктів місцевого самоврядування, громадська експертиза діяльності органів та посадових осіб місцевого самоврядування;

– правові механізми регулювання застосування певних інструментів інформаційної взаємодії шляхом структурування послідовності етапів їх реалізації та визначення вимог до змісту інформації в інформаційних продуктах для кожного етапу, її правового режиму та порядку оприлюднення;

набули подальшого розвитку:

– розуміння вирішального значення інформаційної взаємодії на рівень залучення громадян до управлінні місцевими справами, як базового чинника зміцнення прямої демократії;

– положення теорії конкретних інформаційних правовідносин щодо особливостей об'єктів, суб'єктного складу, юридичних прав, обов'язків і відповідальності при застосуванні певних інструментів інформаційної взаємодії в процесі прийняття рішень у місцевому самоврядуванні;

– зміст та перелік етапів процесу прийняття рішень в місцевому самоврядуванні, а також рекомендований перелік інструментів інформаційної взаємодії для кожного етапу.

Практичне значення одержаних результатів проведеного дослідження полягає у тому, що сформульовані та методологічно обґрунтовані висновки за результатом дослідження можуть бути використані:

науково-дослідницькій сфері – положення та висновки дисертації використані в процесі розробки актуальних правових проблем регулювання інформаційної взаємодії як на місцевому, так і на державному рівні, зокрема, в процесі децентралізації (акт впровадження НДПП від 06.06.2017 р.);

нормотворчій сфері – у роботі Комітетів Верховної Ради України з питань державного будівництва, регіональної політики та місцевого самоврядування та з питань інформатизації та зв'язку для вдосконалення законодавства у сфері місцевого самоврядування щодо інформаційної взаємодії в процесі прийняття рішень (довідки комітетів № 18-07/2017 та № 04-21/14-398 від 18.07.2017 р.);

освітньому процесі – при викладанні навчального циклу дисциплін з інформаційного права, з організації інформаційної взаємодії в місцевому самоврядуванні, а також з спецкурсів за магістерськими та аспірантськими програмами (довідка Факультету соціології і права КПП ім. Ігоря Сікорського №3010/265 від 24.07.2017 р., довідка Інституту вищих керівних кадрів Національної академії державного управління при Президентові України від 24.07.2017 р.).

Особистий внесок здобувача. Дисертаційне дослідження є самостійною науковою працею. Наукова новизна, висновки та рекомендації сформульовані автором самостійно, обґрунтовані на підставі особистих досліджень та міркувань. Із наукової праці, опублікованої у співавторстві, використано лише ті ідеї та положення, які одержано особисто здобувачем. Особистий внесок автора в наукові праці, виконані у співавторстві становлять: у статті «Зміцнення прямої демократії на місцевому рівні шляхом удосконалення правового регулювання інформаційної взаємодії» (80%). При використанні наукових праць інших вчених, нормативно-правових актів, джерел емпіричної інформації на них зроблено відповідні посилання.

Апробація результатів дослідження. Результати дослідження були оприлюднені автором на міжнародних та науково-практичних конференціях, круглих столах, семінарах: міждисциплінарний науково-практичний семінар «Демократія. Право. Інтернет: проблеми та перспективи» Національний університет «Києво-Могилянська академія» (Київ, 28 січня 2016 р.); науково-практична конференція «Проблеми захисту прав людини в інформаційному суспільстві» (Київ, 1 квітня 2016 р.); науково-практичний круглий стіл «Правові питання трансформації інформаційного суспільства в суспільство знань, як основи інноваційного розвитку України» (Київ, 27 квітня 2016 р.); III Міжнародний науково-практичний форум з Верховенства права (Київ, 11–12 червня 2016 р.); науково-практична конференція «Публічний простір як об'єкт правового регулювання» (Київ, 30 вересня 2016 р.); науково-практична конференція «Конституційна реформа в Україні в сфері місцевого самоврядування: уроки від країн Вишеградської четвірки» (Харків, 21–22 жовтня 2016 р.); Всеукраїнська науково-практична конференція «Юриспруденція в теорії і на практиці: питання вдосконалення правової грамотності» (Запоріжжя, 24–25 лютого 2017 р.); VI міжнародно-практична конференція «Сучасний розвиток державотворення та правотворення в Україні: проблеми теорії та практики» (Маріуполь, 10 березня 2017 р.); Міжнародний конгрес європейського права (Одеса, 20–21 квітня 2017 р.).

Публікації. Основні положення дисертаційного дослідження опубліковано у 9 статтях, 7 з них опубліковано у фахових виданнях у галузі юридичних наук, перелік яких затверджено МОН, 2 у зарубіжних наукових виданнях, які включені до міжнародних науково-метричних баз, а також у 11 тезах доповідей на міжнародних та всеукраїнських науково-практичних конференціях, круглих столах, семінарах.

Структура. Дисертація складається з анотації, вступу, трьох розділів, десяти підрозділів, висновків, списку використаних джерел та додатків. Загальний обсяг дисертації – 263 сторінки, з них основного тексту – 164 сторінки; список використаних джерел на 31 сторінках (238 посилань), 8 додатків на 42 сторінках.

ОСНОВНИЙ ЗМІСТ

У вступі обґрунтовано актуальність теми дослідження, визначено зв'язок роботи з науковими програмами і планами, охарактеризовано мету, завдання, об'єкт, предмет і методи дослідження, розкрито наукову новизну, теоретичне та практичне значення одержаних результатів; наведено дані про їх апробацію і впровадження, публікації та структуру і обсяг роботи.

Розділ 1 «Загальна характеристика інформаційної взаємодії в місцевому самоврядуванні» складається з трьох підрозділів.

У підрозділі 1.1 «Міжнародний досвід організації інформаційної взаємодії в місцевому самоврядуванні» особливу увагу при вивченні нормативних на наукових джерел привернуло те, що ідеї трансформації органів влади місцевого рівня як

сервісних інституції для якісного вирішення проблемних питань громадян знайшли відображення в чисельних документах ООН, Ради Європи, а також підсумкових документів з аналізу кращих практик. Показано, що основна ідея такої трансформації полягала в забезпеченні максимального залучення громадян до вирішення проблем на місцевому рівні. З'ясовано, що в національних законодавствах деяких країн Європи були реалізовані принципи, які зазначені в цих міжнародних документах, а саме: відкритості, гласності, субсидіарності та залучення громадян до процесів управління місцевими справами, не тільки в якості забезпечення гарантій доступу до служби в органах влади, а і в якості гарантій участі в процесі прийняття рішень з різних питань на місцевому рівні. З цієї причини досвід напрацьований в окремих країнах з розвиненою демократією уніфікується та набуває статусу міжнаціональних стандартів, кодексів і кращих практик залучення громадян до участі в управлінні місцевими справами.

У підрозділі на основі аналізу наукових та нормативних джерел доведено, що всі процеси залучення громадян базуються на ефективній інформаційній взаємодії суб'єктів місцевого самоврядування на різних етапах реалізації політики, тобто, акцентується увага на правовому закріпленні інформаційних прав, обов'язків та відповідальності за їх недотримання щодо обороту інформації між органом влади та громадою в процесі прийняття рішень, що є предметом дослідження інформаційного права.

Зазначені міжнародні документи та кращі практики віддзеркалюють прогресивний напрям розвитку інформаційних суспільних відносин в місцевому самоврядуванні та забезпечують формування уявлення про прогресивну соціальну модель формування суспільних відносин для залучення громадян в процес прийняття рішень.

Проведений аналіз надав можливість для виділення таких особливих елементів соціальної моделі як: визначення множини суб'єктів, етапів процесу прийняття рішення, інструментів інформаційної взаємодії, а також особливостей прав, обов'язків та відповідальності суб'єктів, які приймають участь у цьому процесі, на всіх його етапах в частині інформаційних правовідносин.

У підрозділі 1.2 «Правове регулювання інформаційної взаємодії у місцевому самоврядуванні за законодавством України» проаналізовано національне законодавство у сфері місцевого самоврядування, визначено коло проблемних питань. Встановлено, що обов'язку щодо інформування громадян про стадії проходження проекту рішення законодавством не передбачено, а також те, що зазвичай обов'язки посадових осіб органів місцевого самоврядування не кореспондують з інформаційними правами громади та її членів. З'ясовано, що подання звернень, електронних петицій, скликання загальних зборів чи громадських слухань є способом обміну інформацією між громадою та органом місцевого самоврядування, тобто являють собою інструменти інформаційної взаємодії. Виявлено, що інформаційна взаємодія відбувається на низькому рівні, через недосконале правове регулювання діяльності суб'єктів, при реалізації певних інструментів інформаційної взаємодії на певних етапах процесу прийняття рішення.

Крім того, негативну роль відіграє наявність правової дискреції у повноваженнях та обов'язках органів та посадових осіб місцевого самоврядування. Зіставлення з міжнародними кращими практиками залучення громадян до процесу прийняття рішень засвідчило, що для України є вкрай необхідною побудова прогресивної соціальної моделі ефективної інформаційної взаємодії суб'єктів місцевого самоврядування та удосконалення правової моделі регулювання інформаційних відносин, що в кінцевому рахунку сприятиме розвитку прямої демократії.

У підрозділі 1.3 «Правові проблеми забезпечення ефективності інформаційної взаємодії на місцевому рівні» за результатами дослідження соціальної моделі інформаційної взаємодії у місцевому самоврядуванні виявлено суспільні відносини, які потребують удосконалення нормами інформаційного права, зокрема, ці відносини описуються соціальною моделлю процесу прийняття рішень на місцевому рівні. Доведено необхідність формування такої прогресивної соціальної моделі, яка повинна включати в себе удосконалені перелік та зміст етапів процесу прийняття рішень, визначення переліку та змісту інструментів інформаційної взаємодії, які мають бути використані у місцевому самоврядуванні України, уточнення кола суб'єктів та визначення вимог щодо системного правового регулювання їх прав та обов'язків в процесі інформаційної взаємодії.

Підхід, який запропоновано в цьому підрозділі та який в цілому спрямовано на усунення виявлених недоліків національного законодавства, повинен створити підґрунтя для проведення системного аналізу інформаційних правовідносин в прогресивній соціальній моделі. Обґрунтовано необхідність проведення теоретичних досліджень особливостей теорії інформаційних правовідносин в межах інформаційної взаємодії в місцевому самоврядуванні. Крім того, обґрунтована необхідність проведення додаткових досліджень щодо специфічних правових принципів інформаційної взаємодії та системи термінів з метою забезпечення удосконалення законодавства на базі єдиного теоретико-методологічного підходу.

На основі отриманих результатів сформульовано завдання на проведення досліджень щодо визначення теоретико-методологічних засад правового регулювання інформаційної взаємодії суб'єктів на місцевому рівні з метою майбутнього удосконалення законодавства у сфері місцевого самоврядування задля зміцнення прямої демократії.

Розділ 2 «Теоретико-правові засади регулювання інформаційної взаємодії у місцевому самоврядуванні» складається з чотирьох підрозділів.

У підрозділі 2.1 «Соціальна та правова моделі інформаційної взаємодії в процесі прийняття рішень у місцевому самоврядуванні» досліджено соціальну модель інформаційної взаємодії суб'єктів місцевого самоврядування та соціальну модель інформаційної взаємодії в процесі прийняття рішень на місцевому рівні.

Сформовано соціальні моделі процесу прийняття рішень за міжнародним досвідом та за національним законодавством. Виявлено недоліки соціальної

моделі за національним законодавством та запропоновано прогресивну модель, яка включає додаткові етапи процесу прийняття рішень: збір альтернативних проектів вирішення проблеми; аналіз альтернативних проектів вирішення проблеми та їх рейтингування.

Дослідження прогресивної соціальної моделі процесу прийняття рішень у місцевому самоврядуванні дозволило визначити повну множину суб'єктів, які мають відношення до цього процесу. Запропонована прогресивна соціальна модель охоплює всю сукупність інформаційних суспільних відносин, а опис всіх норм правового регулювання цих відносин надає можливість сформувати відповідну правову модель інформаційної взаємодії в місцевому самоврядуванні шляхом визначення юридичних прав та обов'язків суб'єктів щодо обороту інформації та результатів такого обороту, створених інформаційних продуктів, якими мають обмінюватись суб'єкти, та інструментів інформаційної взаємодії, які забезпечують цей оборот.

У підрозділі 2.2 *«Теоретико-методологічні положення здійснення інформаційних правовідносин у місцевому самоврядуванні»* на основі положень плюралістичної теорії правовідносин здійснено аналіз конкретних інформаційних відносин на прикладі інструментів інформаційної взаємодії: «місцева ініціатива», «громадські слухання», проаналізовано сукупність суб'єктів, які приймають участь в реалізації цих інструментів, коло їх юридичних прав і обов'язків під час формування, подання та розгляду інформаційних продуктів.

За умови впровадження інформаційної взаємодії за прогресивною соціальною моделлю, наявного правового регулювання обороту інформації при використанні інструментів інформаційної взаємодії буде недостатньо, а тому за результатами теоретичних досліджень конкретних інформаційних правовідносин в місцевому самоврядуванні визначені напрями удосконалення правового регулювання інструментів інформаційної взаємодії шляхом визначення для кожного суб'єкта об'єкту інформаційних правовідносин та його форму (конкретних інформаційних продуктів).

У підрозділі 2.3 *«Система специфічних правових принципів інформаційної взаємодії в місцевому самоврядуванні»* досліджено принципи функціонування місцевого самоврядування, які мають відповідати таким агрегованим критеріям: 1) підвищення якості життя громадян відповідно до стандартів, які демонструють більшість демократичних країн; 2) максимальне залучення громадян до процесу прийняття рішень в системі місцевого самоврядування; 3) підвищення довіри населення до діяльності органів місцевого самоврядування, зокрема до їх виконавчих органів.

Виявлено, що принципи інформаційного права мають високий ступінь абстрагування та без відповідної адаптації не можуть ефективно забезпечити єдність та сталість правового регулювання інформаційної взаємодії в місцевому самоврядуванні.

Тому в цьому підрозділі сформовано систему специфічних правових принципів регулювання інформаційної взаємодії в місцевому самоврядуванні,

які дозволяють створити умови для формування гармонізованої системи правових норм регулювання інформаційної взаємодії в процесі прийняття рішень органами місцевого самоврядування.

У підрозділі 2.4 «Система понятійного апарату інформаційної взаємодії в місцевому самоврядуванні» з'ясовано особливості розуміння деяких базових категорій інформаційного права у їх прикладному застосуванні до певної предметної сфери – місцевого самоврядування та сформульовані дефініції термінів «інформаційна взаємодія», «інформаційний продукт» «інструмент інформаційної взаємодії» «інформаційна потреба» «інформаційні правовідносини в місцевому самоврядуванні».

У дисертаційному дослідженні здійснено аналіз теоретичних підходів до визначення ключового поняття «інформаційна взаємодія», та запропоновано авторське визначення: *інформаційна взаємодія суб'єктів місцевого самоврядування* – це інформаційна діяльність всіх суб'єктів місцевого самоврядування результатом якої є інформація (інформаційні продукти, документи, дані тощо), яка здатна задовольнити їх інформаційні потреби, повинна бути розглянута, оцінена та врахована.

Здійснено розмежування поняття «інформаційної взаємодії» від «інформаційної діяльності» та від поняття «інформаційне забезпечення». Підкреслено, що зазначена взаємоузгоджена система термінів здатна забезпечити удосконалення процесу обороту інформації в процесі прийняття рішень на місцевому рівні.

Розділ 3 «Шляхи удосконалення законодавства України щодо регулювання інформаційної взаємодії в місцевому самоврядуванні» складається з трьох підрозділів.

У підрозділі 3.1 «Загальні теоретико-методологічні підходи щодо удосконалення національного законодавства з регулювання інформаційної взаємодії» запропоновано включення окремого розділу «Інформаційна взаємодія в процесі залучення громадян до процесу прийняття рішень» до структури Закону України «Про місцеве самоврядування». Обґрунтовано підходи щодо формулювання змісту конкретних норм проекту закону (31 стаття), які об'єднуються у главах «Загальні положення», «Консультації з територіальною громадою», «Комунікації суб'єктів у місцевому самоврядуванні», «Громадська експертиза діяльності органів та посадових осіб місцевого самоврядування».

В загальних положеннях законопроекту визначаються специфічні правові принципи, загальні положення щодо оприлюднення інформації, встановлено обов'язок органів місцевого самоврядування оприлюднювати інформацію в рубриках «прийняття рішення» «участь громадян» та в їх відповідних підрубриках офіційного веб-сайту органу місцевого самоврядування, які повинні забезпечити системне уявлення про процес прийняття рішення та механізмів участі громадськості в цьому процесі, визначено перелік та вимоги до змісту інформаційних продуктів.

Правове регулювання всіх інструментів інформаційної взаємодії запропоновано здійснювати за такою структурою: визначення інструменту, його

мети, сутнісних характеристик, суб'єктів, інформаційних продуктів, ініціювання та підстави проведення, підстави для відмови, порядок проведення, оформлення підсумкового документу, результати розгляду та врахування підсумкового документу, відповідальність.

Запропоновано створення єдиної бази нормативно-правових актів місцевого самоврядування.

У підрозділі 3.2 *«Правове регулювання проведення консультацій з громадськістю та комунікацій суб'єктів місцевого самоврядування в Україні: порівняльно-правовий аспект»* досліджено правове регулювання консультацій з громадськістю в законодавстві таких країн: Австрії, Великобританії, Румунії, Німеччини, Угорщини, Боснії та Герцеговини, Чорногорії, Ірландії, Македонії. Встановлюються критерії щодо змісту інформації, яка має бути висвітлена у звітах за результатами залучення громадян до процесу прийняття рішення. Особливо звертає на себе увагу наявність законодавчих вимог, що зобов'язують органи влади забезпечувати репрезентативність та адресність залучення громадян, на яких рішення вплине в першу чергу. Такі положення доцільно врахувати в національному законодавстві з метою удосконалення консультацій, як інструменті інформаційної взаємодії.

Правове регулювання інших інструментів інформаційної взаємодії свідчить про наявність деяких недоліків. З'ясовано, що правове регулювання громадських слухань здійснювалось за окремими сферами суспільних відносин (щодо житлово-комунальних послуг, містобудівної діяльності, екологічних програм, об'єднання територіальних громад, місцевого самоврядування). Таке вибіркоче та не системне правове регулювання у декількох сферах, нівелює, ускладнює та робить досить проблематичним реалізацію прав громади в інших – не менш важливих сферах життя територіальної громади. Доведено необхідність уніфікації підходів до правового регулювання інструментів інформаційної взаємодії з огляду на іноземний досвід та з метою усунення виявлених недоліків.

У підрозділі 3.3 *«Напрями розвитку правового регулювання громадської експертизи, як інструменту інформаційної взаємодії в законодавстві України»* досліджено визначання поняття «експертиза», виявлено його сутнісні характеристики, які знайшли своє відображення в авторській редакції терміну «громадська експертиза діяльності органів та посадових осіб місцевого самоврядування», запропоновано розширити перелік суб'єктів, які можуть ініціювати експертизу та питання щодо яких вона може бути ініційована.

За результатами аналізу виявлено недоліки у визначенні юридичних прав та обов'язків суб'єктів, запропоновано їх класифікацію. Прокоментовано зміст норм проекту закону щодо удосконалення інструментів інформаційної взаємодії «громадська експертиза на місцевому рівні», зокрема, з'ясовано, що у зв'язку із процесом децентралізації громадські експертизи можуть бути не лише інструментом контролю територіальної громади за діяльністю органів та посадових осіб місцевого самоврядування, а і інструментом для органу влади використовувати потенціал громади для оцінки проектів рішень. У зв'язку з цим, пропонується розширити коло суб'єктів, які можуть ініціювати експертизу.

Визначено вимоги до змісту інформації яка має бути закріплена в інформаційних продуктах учасників інформаційної взаємодії, наслідки недотримання цих інформаційних обов'язків та чіткі і виключні підстави для відмови у призначенні експертизи. Визначення таких конкретних і виключних підстав має на меті не допустити зловживань органів і посадових осіб при вирішенні питання пов'язаних із громадською експертизою.

ВИСНОВКИ

Дисертація є однією із перших у сучасній вітчизняній правовій науці комплексною науковою працею, в якій вирішується важливе наукове завдання щодо формування теоретико-методологічних положень правового регулювання та вдосконалення законодавства щодо забезпечення інформаційної взаємодії шляхом використання інформаційних інструментів з метою забезпечення участі громадян у процесі прийняття рішень органом місцевого самоврядування та зміцнення форм прямої демократії в Україні, що дозволило сформулювати й методологічно обґрунтувати низку теоретичних положень з інформаційного права в частині обороту інформації між органами та посадовими особами місцевого самоврядування та територіальною громадою і сформулювати науково обґрунтовані пропозиції щодо вдосконалення законодавства з питань місцевого самоврядування відносно правового регулювання інформаційних суспільних відносин.

На підставі проведеного дослідження сформульовано такі головні висновки та пропозиції, що мають важливе теоретичне й практичне значення.

1. Результати аналізу міжнародних документів ООН, Ради Європи з питань залучення громадян до управління місцевими справами підтверджують гіпотезу про те, що участі всіх громадян в процесі прийняття рішень забезпечується шляхом налагодження ефективної інформаційної взаємодії.

З'ясування того факту, що основою суспільних процесів є відповідні інформаційні процеси дає підґрунтя для розуміння важливості дослідження правового регулювання інформаційних відносин при застосуванні інструментів інформаційної взаємодії на всіх етапах процесу прийняття рішення.

Зміцнення прямої демократії створює сприятливі умови для безпосередньої участі громадян у вирішенні питань місцевого значення, що буде забезпечувати прийняття рішень в інтересах громади та сприятиме підвищенню якості життя. Основним напрямком зміцнення прямої демократії визнається підвищення ефективності інформаційної взаємодії, яка має відбуватись між всіма суб'єктами на всіх етапах процесу прийняття рішення у місцевому самоврядуванні.

2. За результатами порівняльно-правового аналізу національного законодавства та міжнародно-правових документів надано правову характеристику процесу залучення громадян до прийняття рішення за допомогою інструментів інформаційної взаємодії та виявлено недоліки національної системи правового регулювання інформаційної взаємодії суб'єктів місцевого самоврядування при прийнятті рішень.

Вивчення проблем щодо усунення цих недоліків дозволило сформувати напрями теоретико-методологічних досліджень системи правового регулювання інформаційної взаємодії суб'єктів місцевого самоврядування, як складової інформаційного права, зокрема через, дослідження конкретних правовідносин, принципів інформаційного права та термінологічного апарату.

3. Розроблена соціальна модель інформаційної взаємодії в процесі прийняття рішень у місцевому самоврядуванні дозволяє сформувати обґрунтовану сукупність інструментів інформаційної взаємодії відповідно до удосконаленого змісту етапів процесу прийняття рішення та їх доповненого переліку, уточненого кола суб'єктів цього процесу.

Сформована правова модель інформаційної взаємодії суб'єктів місцевого самоврядування створює умови для проведення системного аналізу і надання правових характеристик суб'єктам, результатам їх діяльності у вигляді інформаційних продуктів, виявлених особливостей застосування інструментів інформаційної взаємодії, юридичним правам та обов'язкам цих суб'єктів.

Крім того, зазначена правова модель дозволяє сформувати методологічне підґрунтя для проведення досліджень для надання характеристики всім елементам інформаційних правовідносин під час застосування інструментів інформаційної взаємодії на будь-яких етапах процесу прийняття рішення. За результатами досліджень надано правову характеристику цим елементам, а саме: суб'єктам місцевого самоврядування, інформації (інформаційним продуктам), як результату діяльності цих суб'єктів, сукупності інструментів інформаційної взаємодії, що закладає основи для напрацювання рекомендацій щодо удосконалення законодавства в частині регулювання обороту інформації з метою максимального залучення населення в процес прийняття рішення для забезпечення зміцнення прямої демократії.

4. Застосування загальних положень плюралістичної теорії правовідносин надало можливість виявити особливості суб'єктного складу, змісту та об'єкту інформаційних правовідносин при застосуванні певних інструментів інформаційної взаємодії в процесі прийняття рішень.

Отримані результати забезпечили ефективний підхід до аналізу нормативно-правових актів місцевого самоврядування щодо виявлення недоліків системи правового регулювання інформаційної взаємодії зокрема, неналежне кореспондування прав та обов'язків суб'єктів місцевого самоврядування, недостатнє визначення відповідальності посадових осіб органу місцевого самоврядування за невиконання інформаційних обов'язків. Інформаційні відносини, які виникають в процесі застосування будь-якого з інструментів інформаційної взаємодії на будь-якому етапі процесу прийняття рішень мають особливості, які впливають на зміст їх правового регулювання.

Вказані результати мають загальнотеоретичне значення для аналізу будь-яких інструментів інформаційної взаємодії, в тому числі, які з'являться в майбутньому, оскільки створюють системні умови для виявлення колізій, суперечностей та прогалин у правовому регулюванні конкретних інформаційних відносин в будь-яких процесах місцевого самоврядування.

5. З метою удосконалення законодавства з єдиних правових позицій запропоновано теоретико-методологічний підхід щодо формування системи специфічних правових принципів інформаційної взаємодії на базі сукупності принципів функціонування місцевого самоврядування та функціональних критеріїв діяльності органів місцевого самоврядування.

Розроблено систему специфічних правових принципів інформаційної взаємодії, таких як: забезпечення оприлюднення повної, достовірної інформації про діяльність органів місцевого самоврядування; використання різноманітних комунікаційних каналів та інструментів інформаційної взаємодії; локалізація громадян або груп громадян, як суб'єктів інформаційної взаємодії, за однорідними інтересами та потребами; вичерпного, своєчасного збору конкретної інформації щодо інтересів, потреб та проблем територіальної громади; кореляція представлення інформації щодо запланованих та отриманих результатів; вільний та безбар'єрний доступ до інформаційних технологій та ресурсів; своєчасне інформування про короткострокові та середньострокові плани дій (програми розвитку) органу місцевого самоврядування; конкретного визначення інформаційних прав, обов'язків та відповідальності суб'єктів місцевого самоврядування; оприлюднення структурованої та актуальної інформації у відповідних рубриках та під-рубриках на офіційному веб-сайті органу місцевого самоврядування.

Закріплення на законодавчому рівні запропонованих специфічних принципів правового регулювання суспільних відносин, пов'язаних з інформаційною взаємодією забезпечить одноманітність реалізації державної політики зміцнення демократичних форм участі громадян в управлінні місцевими справами як на рівні закону, так і на рівні підзаконних актів органів місцевого самоврядування.

6. Визначено, що система правового регулювання суспільних відносин, які пов'язані з інформаційною взаємодією у місцевому самоврядуванні, потребує формування власних термінів, які б відображали правову специфіку інформаційних відносин з урахуванням змісту сучасних процесів у місцевому самоврядуванні.

В роботі запропоновано визначення дефініцій низки термінів, зокрема: «інформаційна взаємодія», «інформаційний продукт», «інструмент інформаційної взаємодії», «інформаційна потреба», «оприлюднення інформації» тощо, що створило умови для формування гармонізованої системи термінів, які пов'язані з правовим регулюванням інформаційних відносин як в процесі прийняття рішень на місцевому рівні, так і в процесах іншої діяльності місцевої влади, пов'язаної з оборотом інформації.

7. Розроблено рекомендації для удосконалення національного законодавства з питань місцевого самоврядування в частині правового регулювання певних інструментів інформаційної взаємодії в процесі прийняття рішення, які отримані на базі теоретико-методологічного підходу до аналізу нормативно-правових актів щодо регулювання інструментів інформаційної взаємодії на предмет їх відповідності положенням теорії інформаційних правовідносин, а також на базі

специфічних правових принципів інформаційної взаємодії з використанням сформульованих в роботі термінів і з врахуванням положень міжнародних документів та законодавства європейських країн.

На основі розроблених рекомендацій підготовлено проект Закону України «Про внесення змін до Закону України «Про місцеве самоврядування» щодо удосконалення інформаційної взаємодії в процесі прийняття рішень», в якому 31 стаття оформлена в якості самостійного розділу «Правове регулювання інформаційної взаємодії в процесі прийняття рішень» який складається з «Загальних положень» та трьох глав, присвячених правовому регулюванню інструментів інформаційної взаємодії: «Консультації з територіальною громадою», «Комунікації суб'єктів у місцевому самоврядуванні», «Громадська експертиза діяльності органів та посадових осіб місцевого самоврядування».

Зміст норм законопроекту спрямований на дотримання принципу правової та організаційної самостійності органів місцевого самоврядування, що повинно створити умови для врахування регіональних та місцевих особливостей в локальних нормативних підзаконних актах з таким ступенем деталізації, який унеможливить зайву дискрецію органів місцевого самоврядування щодо правового регулювання інформаційних відносин.

СПИСОК ОПУБЛІКОВАНИХ ПРАЦЬ ЗА ТЕМОЮ ДОСЛІДЖЕНЬ

Статті у фахових виданнях України:

1. Дубняк М. В. Проблеми правого регулювання інформаційної взаємодії у місцевому самоврядуванні / М. В. Дубняк // Наукові записки НаУКМА. Юридичні науки. – 2016. – Т. 181. – С. 96–100.

2. Дубняк М. В. Прийняття рішень на місцевому рівні: регулювання інформаційних відносин в міжнародних документах / М. В. Дубняк // Інформація і право. – 2016. – № 2 (17). – С. 58–65.

3. Дубняк М. В. Теоретико-методологічні положення реалізації інформаційних правовідносин у місцевому самоврядуванні / М. В. Дубняк // Науковий вісник Херсонського державного університету. Серія юридичні науки. – 2016. – № 5. – Т. 2. – С. 43–46.

4. Дубняк М. В. Формування системи специфічних правових принципів інформаційної взаємодії в місцевому самоврядуванні / М. В. Дубняк // Інформація і право. – 2016. – № 3 (18). – С. 20–28.

5. Дубняк М. В. Правове регулювання інформаційної взаємодії суб'єктів громадської експертизи в місцевому самоврядуванні / М. В. Дубняк // Порівняльно-аналітичне право. – 2016. – № 6. – С. 173–177.

6. Дубняк М. В. Соціально-правова модель прийняття рішень у місцевому самоврядуванні / М. В. Дубняк // Право і суспільство. – 2017. – № 1. – С. 149–153.

7. Дубняк М. В. Система основних термінів, як основа вдосконалення законодавства у сфері правового регулювання інформаційної взаємодії у місцевому самоврядуванні / М. В. Дубняк // Інформація і право. – 2017. – № 2 (21). – С. 20–34.

Статті у наукових виданнях інших держав:

8. Дубняк М. В. Законодательное регулирование информационного взаимодействия в местном самоуправлении европейских стран / М. В. Дубняк // Международный научно-практический правовой журнал «Legea si Viata». – 2017. – № 4. – С. 31–35.

9. Дубняк М. В. Зміцнення прямої демократії на місцевому рівні шляхом удосконалення правового регулювання інформаційної взаємодії / О. А. Баранов, М. В. Дубняк // Evropský politický a právní diskurz. – 2017. – Vol. 4. – Issue 3. – P. 109–117.

***Тези доповідей на наукових зібраннях,
що розкривають основні результати дослідження:***

10. Дубняк М. В. Проблеми реалізації інформаційних прав громадян в місцевому самоврядуванні / М. В. Дубняк // Проблеми захисту прав людини в інформаційному суспільстві : матеріали наук.-практ. конф., 1 квітня 2016 р., Київ / упорядн. : В. М. Фурашев, С. Ю. Петряєв. – К. : НДІП НАПрН України, Національний інститут стратегічних досліджень, Секретаріат Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини, НТУУ «КПІ». – К. : Вид-во «Політехніка», 2016. – С. 77–80.

11. Дубняк М. В. Діалектичний взаємозв'язок інформації та знань в місцевому самоврядуванні / М. В. Дубняк // Правові питання трансформації інформаційного суспільства в суспільство знань, як основи інноваційного розвитку України : матеріали науково-практичного «круглого» столу, 27 квітня 2016 р., Київ / упорядн. : В. М. Фурашев, С. Ю. Петряєв. – К. : НДІП НАПрН України, Навчально-науковий центр інформаційного права та правових питань інформаційних технологій ФСП, НТУУ «КПІ», 2016. – С. 136–139.

12. Дубняк М. В. Прозорість, доступність та підзвітність як принципи інформаційної взаємодії в місцевому самоврядуванні / М. В. Дубняк // III Міжнародний науково-практичний форум з Верховенства права : тези доп. студ. і аспір., 11–12 червня 2016 р., Київ. – К. : Дух і Літера, 2016. – С. 80–84.

13. Дубняк М. В. Принципи правового регулювання інформаційної взаємодії в умовах публічного простору / М. В. Дубняк // Публічний простір як об'єкт правового регулювання : матеріали наук.-практ. конф., 30 вересня 2016 р., Київ. – / Кам'янець-Подільський : ТОВ «Друкарня «Рута», 2016. – С. 80–84.

14. Дубняк М. В. Інформаційно-правова модель взаємодії суб'єктів у місцевому самоврядуванні в умовах демократичного реформування / М. В. Дубняк // Конституційна реформа в Україні в сфері місцевого самоврядування: уроки від країн Вишеградської четвірки : тези доп. та наук. повідомл. наук.-практ. конф., 21–22 жовтня 2016 р., Харків. – Х. : Право, 2016. – С. 96–107.

15. Дубняк М. В. Вдосконалення інформаційних правовідносин в місцевому самоврядуванні / М. В. Дубняк // Юриспруденція в теорії і на практиці: питання вдосконалення правової грамотності : матеріали Всеукр. наук.-практ. конф., 24–25 лютого, 2017 р., Запоріжжя. – Запоріжжя, 2017. – С. 61–64.

16. Дубняк М. В. Державотворення України: громадська експертиза як інформаційний інструмент у місцевому самоврядуванні / М. В. Дубняк // Сучасний розвиток державотворення та правотворення в Україні: проблеми теорії та практики : матеріали VI Міжнар.-практ. конф. студ., аспір. та молодих учених, 10 березня, 2017 р., Маріуполь / за заг. ред. К. В. Балабанова. – Маріуполь : МДУ, 2017. – С. 14–16.

17. Дубняк М. В. Регулювання інформаційних відносини в процесі прийняття рішень на місцевому рівні: порівняльно-правовий аналіз / М. В. Дубняк // Міжнародний конгрес європейського права : матеріали конгресу Європейського права, 20–21 квітня, 2017 р., Одеса. – Одеса, Фенікс, – 2017. – С. 291–295.

18. Дубняк М. В. Правове регулювання інформаційної взаємодії в процесі прийняття рішень як фактор забезпечення кібербезпеки / М. В. Дубняк // Кібербезпека та інтелектуальна власність: проблеми правового забезпечення : матеріали Міжнар. наук.-практ. конф., 21 квітня, 2017 р., Київ. – К. : КПП ім. Ігоря Сікорського, вид-во «Політехніка», 2017. – С. 98–102.

19. Дубняк М. В. Сучасне державотворення : активізація участі громадян в прийнятті рішень шляхом вдосконалення правового регулювання інформаційної взаємодії / М. В. Дубняк // Актуальні питання державотворення України : матеріали Міжнар. наук.-практ. конф., 19 травня, 2017 р., Київ : в 2-х т. – К. : ВПЦ «Київський університет», 2017. – Том 1. – С. 196–198.

20. Дубняк М. В. Єдина база правової інформації органів місцевого самоврядування, як перспективний напрям підвищення ефективності інформаційної взаємодії / М. В. Дубняк // Розвиток національної системи нормативно-правової інформації: комунікаційний та правовий аспекти (у контексті децентралізації влади в Україні) : матеріали наук.-практ. конф., 26 травня, 2017 р., Київ / упоряд. : В. М. Фурашев, С. Ю. Петряев. – К. : КПП ім. Ігоря Сікорського, вид-во «Політехніка», 2017. – С. 49–55.

АНОТАЦІЇ

Дубняк М. В. Правове регулювання інформаційної взаємодії в місцевому самоврядуванні. – Рукопис.

Дисертація на здобуття наукового ступеня кандидата юридичних наук за спеціальністю 12.00.07 – адміністративне право і процес; фінансове право; інформаційне право. Науково-дослідний інститут інформатики і права Національної академії правових наук України, Київ, 2017.

Дисертація є одним із перших у сучасній вітчизняній правовій науці комплексним дослідженням, в якій вирішується важливе наукове завдання щодо формування теоретико-методологічних положень правового регулювання та вдосконалення законодавства для забезпечення інформаційної взаємодії шляхом використання інформаційних інструментів з метою забезпечення участі громадян у процесі прийняття рішень органом місцевого самоврядування та зміцнення форм прямої демократії в Україні.

Надано загально-теоретичну та правову характеристику елементам сформованих в роботі соціальної та правової моделі інформаційної взаємодії суб'єктів місцевого самоврядування.

Методологічно обґрунтовано низку теоретичних положень з інформаційного права в контексті місцевого самоврядування, досліджено особливості інформаційних правовідносин на місцевому рівні, запропоновано систему специфічних правових принципів інформаційної взаємодії в місцевому самоврядуванні та визначено дефініції основних термінів для їх закріплення у законодавстві.

Автором розглянуто міжнародні документи та практику проблем налагодження ефективної інформаційної взаємодії, надано характеристику прогалинам національного законодавства щодо регулювання інформаційних відносин на місцевому рівні.

В дисертації сформульовано пропозиції щодо удосконалення національного законодавства з питань місцевого самоврядування як в частині його структури, так і в частині змісту окремих його складових відносно правового регулювання інформаційних суспільних відносин. Необхідне включення загальних положень щодо інформаційної взаємодії та правове регулювання консультацій з громадськістю, комунікацій суб'єктів місцевого самоврядування, громадської експертизи, як інструментів інформаційної взаємодії.

Ключові слова: інформаційне право, інформаційна взаємодія, інструмент інформаційної взаємодії, інформаційні продукти суб'єктів місцевого самоврядування, інформаційна взаємодія в процесі прийняття рішень,

Дубняк М. В. Правовое регулирование информационного взаимодействия в местном самоуправлении. – Рукопись.

Диссертация на соискание ученой степени кандидата юридических наук по специальности 12.00.07 – административное право и процесс; финансовое право; информационное право. Научно-исследовательский институт информатики и права Национальной академии правовых наук Украины, Киев, 2017.

Диссертация является одним из первых в современной отечественной правовой науке комплексным исследованием, в которой решается важная научная задача по формированию теоретико-методологических положений правового регулирования и совершенствования законодательства для обеспечения информационного взаимодействия путем использования информационных инструментов с целью обеспечения участия граждан в процессе принятия решений органом местного самоуправления и укрепление форм прямой демократии в Украине.

Методологически обосновано ряд теоретических положений по информационному праву в контексте местного самоуправления, исследованы особенности информационных правоотношения на местном уровне, предложена система специфических правовых принципов информационного взаимодействия в местном самоуправлении и определены дефиниции основных терминов для их закрепления в законодательстве.

В диссертации сформулированы предложения по совершенствованию национального законодательства по вопросам местного самоуправления относительно правового регулирования информационных общественных отношений.

Ключевые слова: информационное право, информационное взаимодействие, инструмент информационного взаимодействия, информационные продукты субъектов местного самоуправления, информационное взаимодействие в процессе принятия решений.

Dubniak M. V. Legal regulation of information interaction in local self-government. – Manuscript.

A thesis submitted in fulfillment of the requirements for the scientific degree of Candidate of Legal Sciences in specialty 12.00.07 – administrative law and process; financial law; information law. Research Institute of Informatics and Law of the National Academy of Law Sciences of Ukraine, Kyiv, 2017.

This thesis represents one of the first complex research in the domestic legal science, which solves an important scientific task to form theoretical and methodological provisions of legal regulation and improvement of legislation to ensure information interaction through the use of information instruments to ensure the participation of citizens in the decision-making process by local authorities and the strengthening of forms of direct democracy in Ukraine.

Provided General theoretical and legal characteristics of elements formed in the social and legal models of information interaction of subjects of local self-government.

Methodologically justified a number of theoretical provisions of information law in the context of local government, examined the particular features of the information relationships at the local level, proposed the system of specific legal principles of information interaction in local government and defined the key terms for their fastening in the legislation.

The author examines the international instruments and practice of establishing effective communication, gives the characterization of omissions in national legislation on regulation of information relations at the local level.

The thesis puts forward proposals to improve national legislation on local self-government both in terms of its structure and in terms of the contents of its constituents regarding legal regulation of information in social relations. The necessity of the inclusion of provisions on information interaction in the process of decision-making and legal regulation of public consultations, communications of subjects of local government, public examination, as tools for information exchange.

Keywords: information law, information interaction, instrument of information interaction, information products of subjects of local government, information relations in a decision-making process.

Гарнітура Таймс. Формат 60x84/16.
Наклад 100. Папір офсетний. Ум.-др. арк. 0,9.
Підписано до друку 25.09.2017. Замовлення 453.

Надруковано в «МП Леся».
Свідоцтво про внесення до Державного реєстру
суб'єктів видавничої справи серія ДК № 892 від 08.04.2002.
«МП Леся»
03148, Київ, а/с 115.
Тел./факс: (066) 60-50-199, (068) 126-49-26
E-mail: lesya3000@ukr.net